

Svenskt Vatten

Svenskt Vattens perspektiv på att skydda och spara vårt vatten

Birger Wallsten

VAK i Halmstad 2019-03-14

1

Svenskt Vatten

Svenskt Vatten

Sverige ska ha friskt dricksvatten, rena sjöar och hav och människor tillgång till långsiktigt hållbara vattentjänster.

2

Svenskt Vatten

Vilka är vi?

3

Svenskt Vatten

Vi är en branschorganisation för Sveriges viktigaste livsmedelsproducenter och miljövårdsföretag – VA-organisationerna i landets samtliga 290 kommuner.

4

Svenskt Vatten

Vad är vårt uppdrag?

5

Vårt uppdrag är att:

- Aktivt företräda och vinna gehör för medlemmarnas intressen i nationella och internationella sammanhang
- Bidra till medlemmarnas utveckling

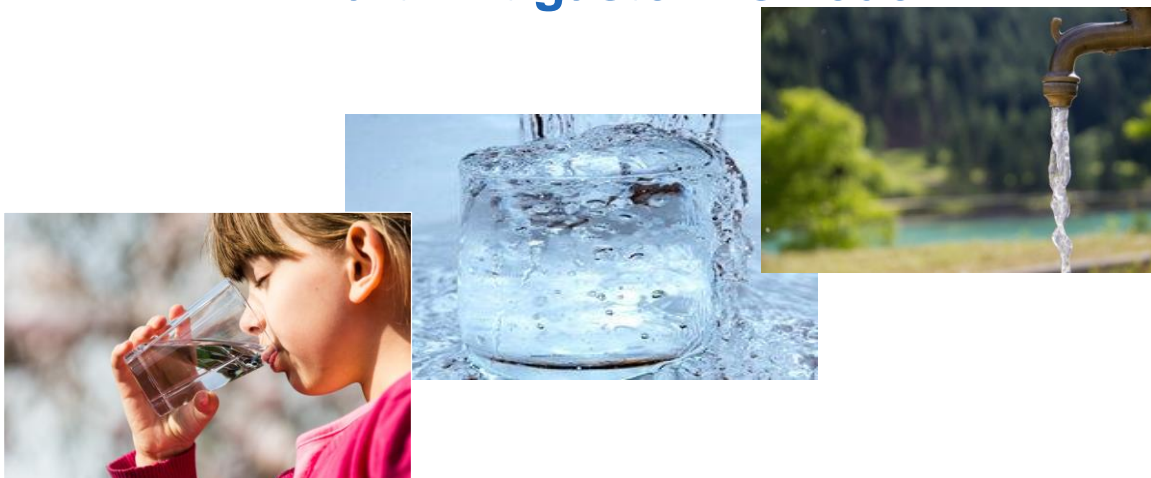
Svenskt Vatten

6

Dricksvatten - vårt viktigaste livsmedel

Svenskt Vatten

Vi tar det för givet !?

7

Vårt värdefulla vatten Generellt gott om vatten i Sverige

Svenskt Vatten

1750 vattenverk
(varav 170 ytvattenverk)

Ca 8,5 milj. har kommunalt vatten

Hälften av råvattnet
kommer från sjöar och
vattendrag (ytvatten) och
hälften från grundvatten

Dricksvattnet regleras av
Livsmedelsverket

8

Våra utmaningar

Water Framework Directive review 2018-2019

Water Reuse legislative proposal 2018

Miljö- och resurseffektiva avloppssystem

Klimatanpassad vattenhantering

Drinking Water Directive legislative proposal 2018

Säker dricksvattenförsörjning

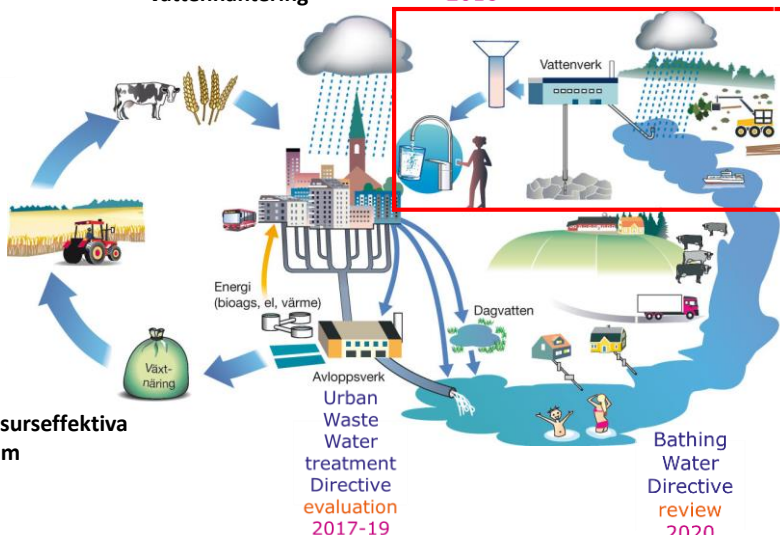
Groundwater Directive review 2019

Politiskt påverkansarbete EU

Priority Substances Directive review 2019

Bathing Water Directive review 2020

9

Hot mot dricksvattnet

- Klimatförändringarna
- Kemikaliesamhället
- Konkurrens i samhällsplaneringen
- Säkerhetsfrågorna

10

Vad måste göras i kommunerna för att skydda och säkra dricksvattnet?

Svenskt Vatten

- Vattnets betydelse
 - Vattnets ställning i samhället måste stärkas i relation till andra intressen.
- Vattenskyddsområden
 - Kommunerna måste inrätta vattenskyddsområden och myndigheterna måste stödja kommunerna i detta arbete.
- Leveranssäkerhet
 - Planering, investering och samverkan krävs för att undvika framtida kapacitetsbrist.
- Säkerhet
 - Det krävs en ökande säkerhetsplanering, ökad kunskap och samverkan mellan olika kommuner och myndigheter.

11

HBI - Hur ser dagens situation ut?

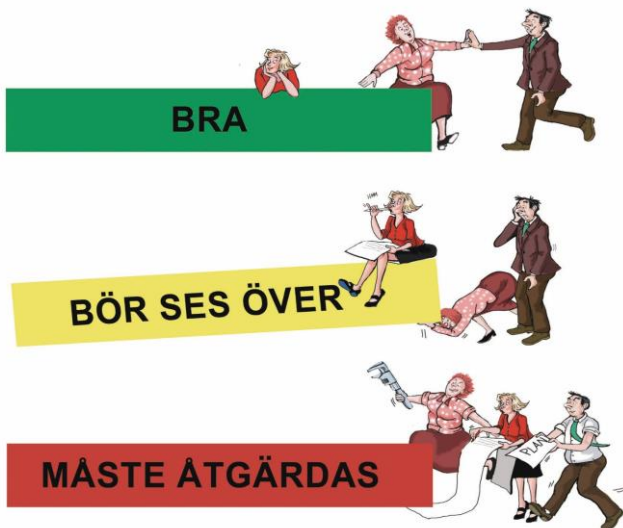
Svenskt Vatten

2019-03-18

12

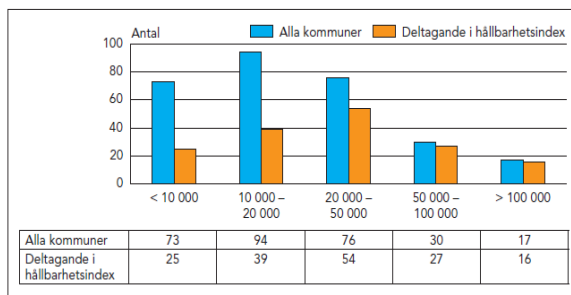
12

Hållbarhetsindex

Tuffa krav för att klara grönt.
Kort- och långsiktig hållbarhet.
Mål 5-10 år framåt.

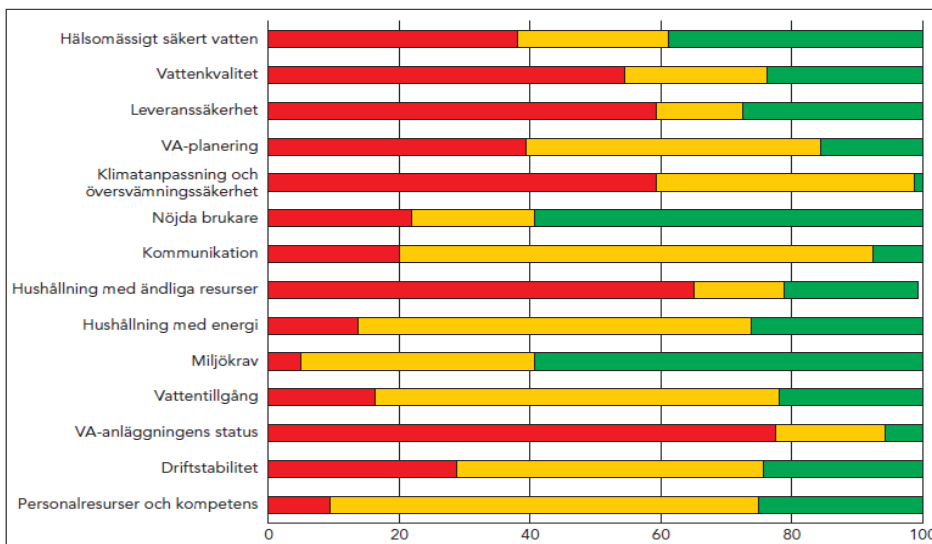
Har pågått i 5 år.
Antalet deltagande kommuner ökar.
2018 deltog 161 kommuner.

Figur 2 Antal deltagande kommuner i hållbarhetsindex 2018.

13

Resultat 2018 för 161 deltagande kommuner (Indata 89 frågor)

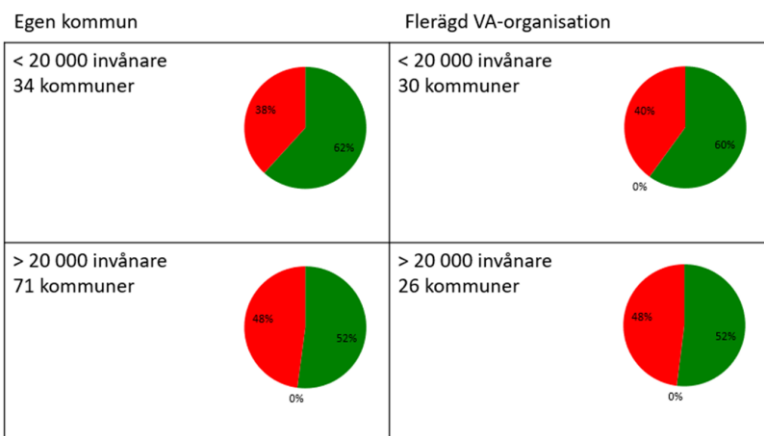
Figur 3 Resultatet för 161 deltagande kommuner i hållbarhetsindex 2018.

14

Svenskt Vatten

Finns det en regional vattenförsörjningsplan? Mv1

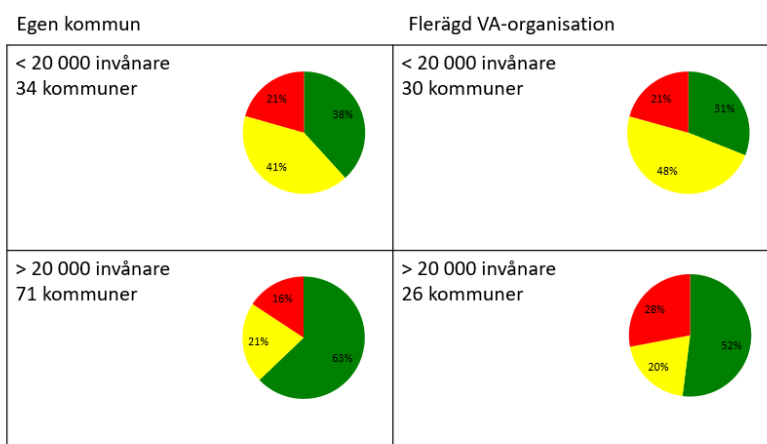

15

Finns det fastställt vattenskyddsområde? Mv2

Svenskt Vatten

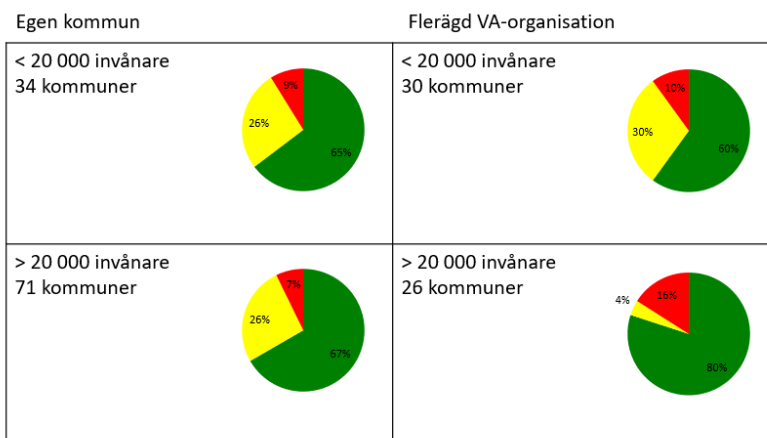

16

Vattentillgången är tillfredsställande både nu och på sikt, 20-30 år? Mv3

Svenskt Vatten

17

Spara på vattnet

Svenskt Vatten

Svenskt Vattens enkät efter sommaren 2018

- Besvarades av knappt hälften av Sveriges kommuner.
- Av dessa hade **drygt hälften** utfärdat **bevattningsförbud**.
- I stort sett alla (**4/5**) **uppmant till** försiktighet eller **sparsamhet**.
- Ungefär **3/4** av dessa angav att **uppmaningarna givit effekt** i form av lägre förbrukning.

Den varma och torra perioden med början tidigt i maj ställde stora krav på kapaciteten i dricksvattenproduktionen och i distributionsnätet.

- Av de som utfärdat bevattningsförbud uppger **2/3** av det berodde på **kapacitetsbrist**.
- I övriga fall har det varit **otillfredsställande råvattentillgång** som varit problem.

Svenskt Vatten arbetar med att ordna en kontinuerlig insamling av statistik från VA-verksamheterna gällande aktuellt läge för vattentillgång och ev. bevattningsförbud.

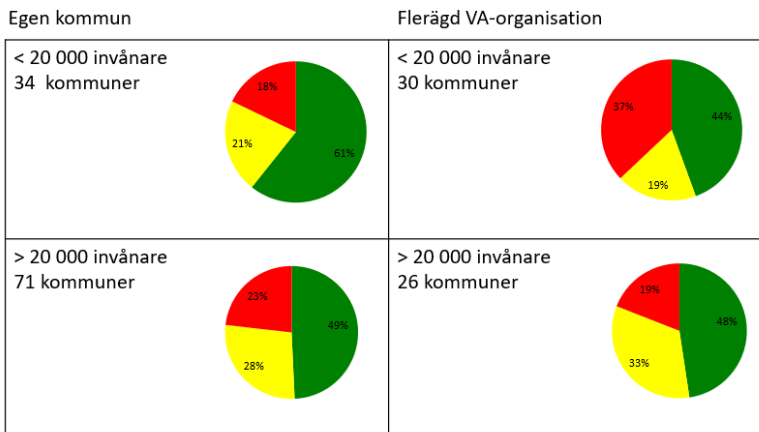
18

Utnyttjandegrad vid vattenverket under maxdygn, T15

(< 80 % 80–90 % > 90 %)

Svenskt Vatten

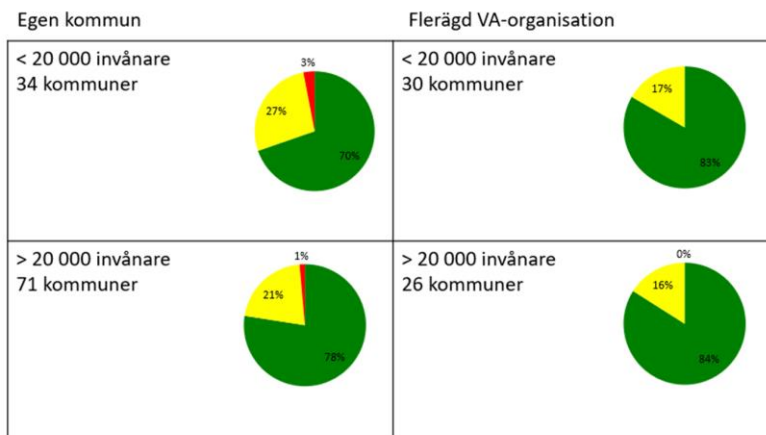
19

Kommuniceras driftstörningar och annan viktig information, Tk1

(Ja Delvis Nej)

Svenskt Vatten

20

Spara på vattnet

Vad kan vi göra?

- Vi har befintliga VA-system – transport av spillvatten. Tänk till vid nybyggnation!
- Regionala skillnader avseende vattentillgång -> olika lösningar.
- Stora förbrukare – tänk nytt; återanvändning, tekniskt vatten, processvatten, kylvatten.
- Alltid lyfta vattnets värde – allmänt ansvarstagande!

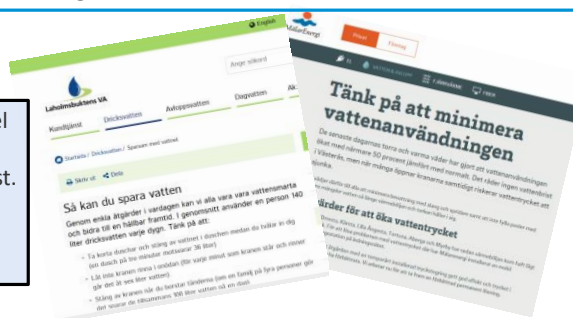
Åtgärder – vad gör man i VA-Sverige?

Kontinuerligt:

- Arbete med kapacitetshöjande åtgärder.
- Övervakning av läget; nivåer, information från SMHI etc.
- Kommunikation med kunderna. Extra vid behov.
- Information på webbsidor. Tips om hur man kan spara vatten och använda vatten ansvarsfullt och smart.
- Planering av beredskap; inom VA och tillsammans med andra delar av kommunen och grannkommuner.
- Smart tidsplanering av större arbeten, i verk och på ledningsnät. Risktänkande.

Svenskt Vatten tycker att det i nuvarande lagstiftning saknas styrmedel för VA-huvudmannen vid vattenbrist.

- Vi behöver en möjlighet att prioritera kunder vid tillfällig vattenbrist.
- Möjlighet för en kommun att höja va-taxan tillfälligt.
- Rätt att vidta sanktioner mot kunder som inte hör samman tillfälliga begränsningar av nyttjandet av vatten.

21

Utmaningen för kommunalt VA ökar

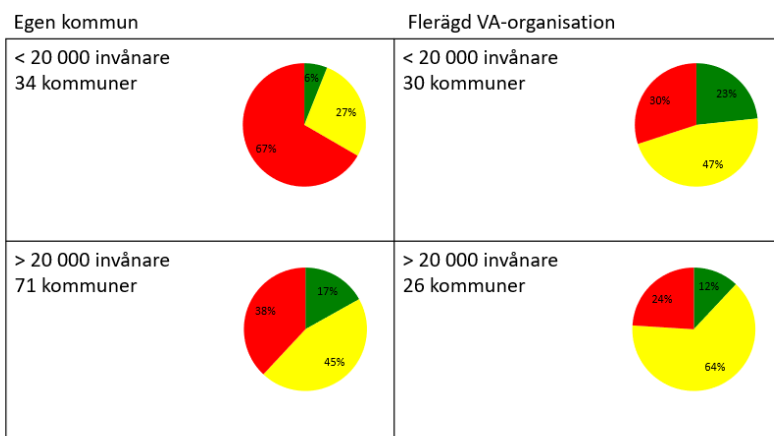
Svenskt Vatten

- Delvis åldrad infrastruktur kräver ökande reinvesteringar
- Hög exploatering förutsätter utbyggnad av kommunalt VA
- Utsläppskrav – anslutning omvandlingsområden
- Tuffare miljökrav, t ex läkemedelsrening
- Klimatanpassning
- Ökat fokus på säkerhet
- Generationsväxling. Konkurrens mellan arbetsgivare vid rekrytering

HBI – reflektion:

Stora organisationer >50.000 pers, har klart bättre möjligheter!

Finns det en underbyggd uppfattning och plan om förnyelsebehov på 10 års sikt eller längre , Rs3

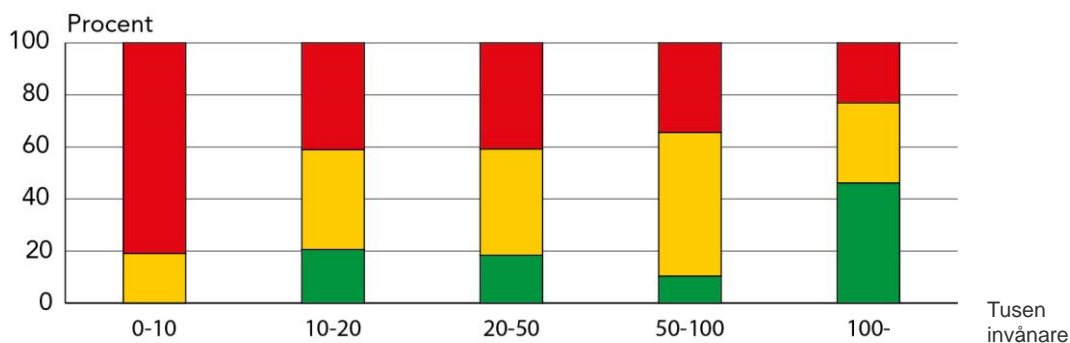

23

Resultat i kommuner av olika storlek Små kommuner – stora utmaningar

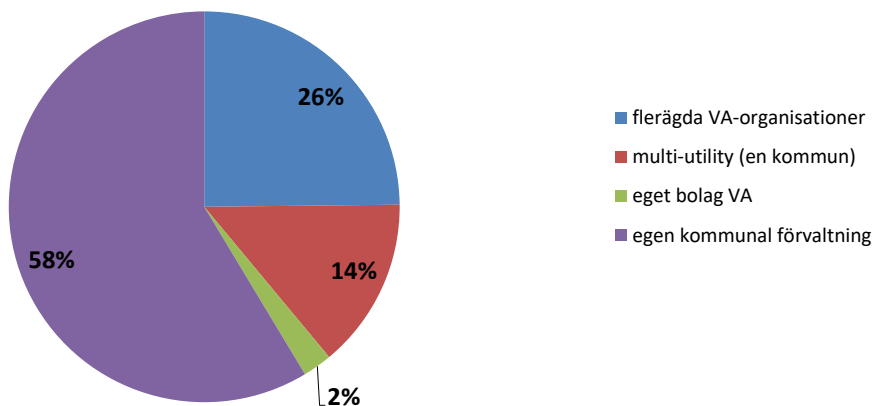

VA-planering

24

Sveriges VA-organisationer

2019-03-18

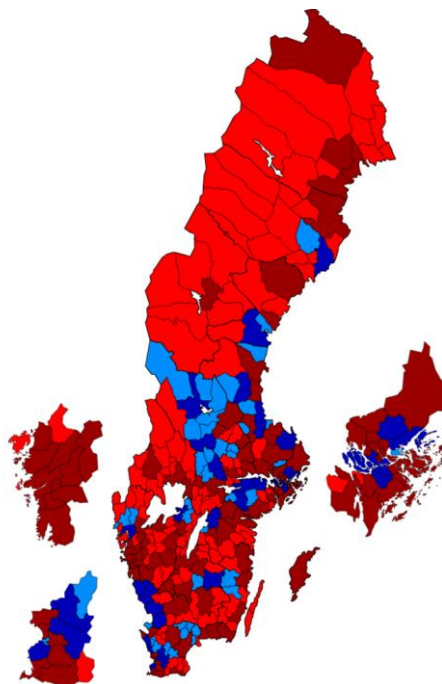
25

25

Sveriges VA-organisationer

- Egen kommun < 20 000 ■
- Egen kommun > 20 000 ■
- Flerägt bolag < 20 000 ■
- Flerägt bolag > 20 000 ■

2019-03-18

26

26

Positiva effekter av samverkan- exempel

Svenskt Vatten

- Starkare ägarskap och styrning med möjlighet till bättre politisk insyn
- Förbättrad kapacitet till långsiktig planering
- Starkare beställarroll och kapacitet för investeringar
- Lättare att rekrytera och behålla personal
- Möjlighet att hålla sig med expertfunktioner
- Mindre sårbara organisationer vid yttre händelser, personalförändringar och incidenter
- Större geografisk bredd för planering och åtgärder

2019-03-18

27

27

Dricksvattenutredningen

Svenskt Vatten

”Mellankommunal samverkan behöver öka och utvecklas för att uppnå skalfördelar och ge ekonomiska, tekniska och kompetensmässiga förutsättningar, stabilitet och hållbarhet nödvändig förändring mot ett mer regionalt synsätt på skydd och nyttjande av vattentillgångar. ”

28

Tack!